

Eine Produktion der Theaterinitiative Burgenland - Landestheater der Autor*innen 2024

ICH WIDME MEINE ERINNERUNGEN DEN MENSCHEN DIESER WELT

**Bühnenperformance über zwei Burgenlandkroatinnen im Widerstand
basierend auf der Autobiografie von Hanna Sturm und einem Interview mit Käthe Sasso**

Additional Lyrics: Andrea Kerstinger, Dorothea Zeichmann, Tereza Grandits, Konstantin Milena Vlasich,

Ab Mitte April bis Ende Mai in mehreren Ortschaften im Burgenland

Auch im Burgenland gab es, bescheiden aber doch, politischen Widerstand gegen das Nazi-Regime. An vorderster Front finden sich dabei zwei Burgenlandkroatinnen, die ihren Kampf gegen den Terror der Nationalsozialisten nicht nur mit unerschütterlich zähem Engagement führten, sondern mit Gefängnis, Folter und einem brutalen Überlebenskampf im Konzentrationslager bezahlten.

Während sich die Ältere der beiden, Hanna Sturm, geb. 1891, nach einer harten Kindheit in Klingingbach bereits im ersten Jahrzehnt des Zwanzigsten Jahrhunderts der sozialen Idee verschrieb, als Arbeiterführerin gegen ausbeuterische Betriebe bis hin zur Organisation von Streiks kämpfte und schließlich alle sechs Jahre des Zweiten Weltkriegs im Konzentrationslager verbrachte, war die 1926 geborene und aus Nebersdorf stammende Käthe Sasso, geborene Smudits, noch ein halbes Kind, als die Nazis in Österreich einmarschierten. Als Mitglied der im Widerstand tätigen „Gruppe Gustav Adolf Neustadt“ wurde sie mit 16 Jahren in Wien inhaftiert, erlebte die Folter der Schergen am eigenen Leib und tägliche Hinrichtungen von Schicksalsgenoss*innen.

Im KZ-Ravensbrück lernte sie schließlich die wesentlich ältere Hanna Sturm kennen, mit der sie sich auf Kroatisch unterhielt und eine lebenslange Freundschaft schloss.

Beide Frauen überlebten den Terror. Hanna Sturm verewigte ihre Erinnerungen in dem Buch „Die Lebensgeschichte einer Arbeiterin; vom Burgenland nach Ravensbrück“, während Käthe Sasso im Zeitzeugenprogramm seit den Neuzigerjahren unzählige Veranstaltungen absolvierte. Für die Bühnenproduktion ICH WIDME MEINE ERINNERUNGEN DEN MENSCHEN DIESER WELT, die die Autobiografie von Hanna Sturm zur Grundlage hat und von einem Radiointerview ergänzt wird, das Franjo Bauer in den Sechzigerjahren des vorigen Jahrhunderts mit ihr führte, werden auch Teile eines über zweistündigen Interviews mit der mittlerweile 97jährigen Käthe Sasso eingebaut. Eingestreut in die Erzählungen der beiden Frauen sind kurze, prosaische wie lyrische Gedankensplitter von heute lebenden burgenlandkroatischen Autor*innen.

Die so entstandene Theatererzählung über zwei höchst bemerkenswerte Frauen, filmisch, musikalisch und erzählend aufbereitet, spannt den Bogen über ein gutes Jahrhundert österreichischer und internationaler Zeitgeschichte. Die ursprüngliche Produktion „Hanna

und Käthe - Zwei Burgenland-Kroatinnen im Widerstand“ wurde 2018 von der KUGA initiiert und wird nun von der Theaterinitiative Burgenland - Landestheater der Autor*innen in einer überarbeiteten Version eigenverantwortlich auf die Bühne gebracht.

POSVEĆUJEM SVOJA SJEĆANJA LJUDEM OVOGA SVITA

Scenska izvedba o dvi gradišćanski Hrvatica u otporu, bazirajuća na autobiografiji Hanne Sturm i intervju-u s Käthom Sasso.

Additional lyrics: Andrea Kerstinger, Dorothea Zeichmann, Tereza Grandits, Konstantin Milena Vlasich

Od sredine aprila do konca maja u nekoliko seli Gradišća

I ako je zemlja Gradišće od 1938. do 1945. bila zlišana moremo najti – i ako nek mali - otpor protiv nacionalsocijalizma i sa strani Gradišćancev. To je poznato i opisano u različni dokumentacija. Da su ali med gradišćanskimi Hrvati i dvi žene bile u prvom redu pri otporu protiv fašizma, ke su se borile za demokraciju i slobodu u Austriji, to je manje poznato. Hanna Sturm i Käthe Sasso – obadvi imaju svoje obiteljske korijene u Velikom Borištofu - su za svoj angažman i borbu protiv nacionalsocijalizma i za ljudska prava sidile ljeta dugo u zatvoru a konačno preživile i KZ-Ravensbrück.

Starija od njih - Hanna Sturm (* 1891), je odrasla u siromaštvu djelačke obitelji u Klimpuhu i se je počela jur s 14 ljeti boriti za pravične plaće i socijalna prava djelačev u cindrofski i neufeldski fabrika. Bez kompromisa se je borila protiv iskorišćavanja djelačić i dice u fabrika i je organizirala štrajke. Kot jednu od prvih u Gradišću su ju nacionalsocijalisti uhapšili i odsudili na 10 ljet oštre uze s teškim djelom. Od KZ-Lichtenburga je 1939. ljeta deportirana u KZ-Ravensbrück, kade je bila ča do konca svitskoga boja 45.ljeta.

Kad su naciji pregazili austrijansku granicu je Käthe Sasso, rodjena Szmudits 1926.ljeta, još bila školsko dite u Beču. Nje roditelji su porijeklom iz Velikoga Borištofa i Šuševa, zato je Käthe 6 ljet dugo stanovala kod staremajke u Šuševu. U Beču je skupa sa svojimi roditelji bila član otporne grupe „Gustav Adolf NeustadtI“. Kod 16 ljetnu su ju zbog toga naciji uhapšili i ubacili u zatvor, kade su ju mučili i kade je doživila ubijstvo mnogih svojih prijateljev i prijateljic.

1944. su ju onda deportirali u logor KZ-Ravensbrück, kade je upoznala za čuda ljet starju Hannu Sturm, s kom se je mogla pominati po hrvatsku i s kom je bila od tada usko povezana.

Obadvi žene su preživile logor i su se po tom zalagale za širenje tih strašnih doživljajev. Hanna Sturm je napisala s podupiranjem Gero Fischera svoju knjigu „Biografija jedne djelačice; od Gradišća do Ravensbrück-a, a Käthe se jur desetljeća dugo neumorno zalaže u programu svidokov i pohadja austrijanske škole da povi mladini, ča se je ončas dogodilo.

Za scensku produkciju „POSVEĆUJEM SVOJA SJEĆANJA LJUDEM OVOGA SVITA“, ka bazira na autobiografiji Hanne Sturm i jednom dodanom radiointervju-u koga je peljao Fanje Bauer s njom u sedamdeseti ljeti prošloga stoljeća, su upleteni dijeli jednoga dvi ure trajnoga

intervjua s Käthom Sasso, ka je u medjuvrimeru jur 97 ljet stara. U povidanje dvih žen su posipane kratke misli lirične ili u prozi suvrimerih autor:ic.

Pomoću podlogov iz imenovanih knjig i intervjuov s obadvimi znamenitimi ženami složeno djelo - iz tekstov, muzike, fotografijov i filmov - obuhvaća povijest cijeloga austrijanskoga i medjunarodnoga stoljeća. Izvornu produkciju „Hanna i Käthe – Dvi gradišćanske Hrvatice u otporu“ iniciranu od KUGE 2018. ljeta, sada u predjelanoj verziji postavlja „Kazališna inicijativa Gradišće – Zemaljsko kazališće autor:ic“ samostalno na pozornicu.

Recherche, Präsentationsvorbereitung, Dramaturgie, Regie/rešerša, priprava prezentacije, dramaturgija, režija: Joško Vlasich, Peter Wagner

Mitwirkende/akteri: Claudia Fellingner, Andrea Kerstinger, Konstantin Vlasich, Joško Vlasich

Musik/muzika: Marco Blascetta, Justin Kodnar, Nikola Zeichmann